

PARENTESEN

september 2018 nr. 6

www.pargas.spfpension.fi

Tattoo konserten	s. 2
Hälsningar från Äldrerådet	s. 6
Barndomsminnen	s. 7
Ordförandens spalt	s. 8
Höstens IT-info	s. 8
Händelsekalendern	s. 9
PSP-funktionärer	s. 10
Hobbygrupperna	s. 11
Planerade resor	s. 12
Seniorföreläsningar	s. 13
Promenaden på Pajbacka	s. 13
Bowlarna for till Tallinn	s. 14
En solig sommardag på Heisala	s.15

Vitaminhälsning till alla
parentesens läsare.
Foto: Rose-Marie Lindroos

Klematis i Borgå!

Sapokka park i Kotka.

Vattenfallet

Arcturus.

The Band of Her Majesty's Royal Marines.

Republic of Korea Ministry of National Defence's Traditional Band.

Gardets Musikkår.

Tattoo-konserten, Verla och Vellamo!

Full valuta för pengarna för resan till Tattoo-konserten, Verla och Vellamo!

Pargasiterna var på bussresa i början av augusti med militär-musikshowen Hamina Tattoo som huvudmål. Härtill blev det industri- och sjöfartshistoria under avstickare till bruksmuseet Verla i Kuusankoski och sjöfartsmuseet Vellamo i Kotka. Resans mångsidiga kulturutbud uppskattades stort av deltagarna! Den internationella militärmusikshowen Hamina Tattoo i Fredrikshamn har ordnats vartannat år sedan 1990. Extra fint var det nu i anledning av att Försvarsmakten firar sina 100 år. Samtliga sex finska militärmusikkårer var på plats och tillsammans uppförde dessa bl.a. det enkom för de aktuella 100 åren komponerade verket *Piccoli Pieni* ("Med fulla piccolon") av Rolf Gustavson till Seppo Pohjoisahos koreografi. Förutom de finska musikkårer (Gardets, Marinens, Flygets, Dragonernas, Lapplands och Beväringarnas) fick vi se och höra vad sex gästande utländska kårer kunde prestera av musik, figurmarsch och vapendrill.

De gästspelande musikkårer kom från Tyskland, Ryssland, Storbritannien, USA, Norge och Sydkorea. Scenen för Tattoo är sedan 1998 en stor grusplan med en drygt 200 år gammal bastion i vid båge i bakgrunden. Grusplanen med åskådarläktarna för 3 000 personer var täckt av ett segeldukstak, landets största i sitt slag. Allt detta i omedelbar närhet av centrum av den gamla garnisonsstaden med sin unika cirkelformade stadsplan och talrika historiska minnesmärken.

Gustavsonska beställningsarbetet *Piccoli Pieni* med koreografi lämnade ett blandat intryck. Musiken under det långa verket hann aldrig utveckla något bärande tema som skulle ha fastnat i minnet. Välklingande och dynamiskt men inget som

fängslade. Koreografins uppenbara problem var att få sex musikkårer, med olika uniformer, att röra sig separat och samfällt på en relativt liten yta på ett sätt som inte skulle ge ett "raddigt" helhetsintryck. Synd att Beväringarnas musikkårs gevärskonster inte gavs en synligare roll.

Tyska Landstridskrafternas musikkår från Kassel var inte särskilt elegant att skåda: ljusgrå vapenrock, svarta byxor och grön baret. Men spela kunde de! Och sjunga, något som bevisades av jägarkörsinslaget ur C.M. von Webers opera *Friskytten*. Som klurig artighetsgest mot värdlandet avrundades en militärmarsch av Ludvig van Beethoven med några takter ur Sibelius' berömda jägarmarsch. Slutnumret, *Lili Marleen* av Norbert Schulze, var ett skamlöst romantiskt och välriktat slag rakt i hjärtat på den fulltaliga publiken.

Polisiär hälsning från tulpanlandet

Holland hade ställt upp med den kungliga militärpolisens paradband *Marechaussee*. Musikkåren i svartblå uniformer och instrument av "silver" inledde med Sam Sihvos välbekanta *Muistoja Pohjolasta* som fortfarande är kanske den mest spelade militärmarschen i Finland. Tulpanlandets representanter gav dock Sihvos verk en något långsam tolkning. I Tulpaner från Amsterdam var dom däremot på sin mammas gata. In i stycket hade man vävt jazz- och valsinslag, med några takter ur vår *Finlandia*!

The Central Military Band of the Ministry of Defence of the Russian Federation (kom allt med?) har en lika viktig som lång pr(=propaganda)-tradition att bära upp sedan Sovjettiden. Resurser och kvalitet har man aldrig prutat på. Och det märks. Även ryssarna inledde med *Muistoja Pohjolasta*! Nu var takten den rätta, men

mången i publiken (medelålder kring 60?) kanske frågade sig, varför just detta stycke – ett stycke som beväringar i vapentjänst alltid sjöng hos oss under kalla krigets marschövningar på 1960-talet. I övrigt förstod ryssarna att hålla sig till ett potpurri av högst fredliga, traditionella ryska folkvisor med inslag av ripaska.

Storbritannien representerades av The Band of Her Majesty's Royal Marines. Vapen-slaget är sjöburet infanteri, icke att förväxla med The Royal Navy. Britterna har kanske den längsta traditionen av militära uppvisningar av detta slag som under modern tid utvecklats till marschshower för den stora tv-allmänheten. Huvudevenemanget, sedan mitten av 1700-talet, är den årligen återkommande ceremonin *Trooping the Colour* i hjärtat av London på drottningens födelsedag, med hennes sk. "hushållskavalleri" färdigheter som ett av de synligaste inslagen. Mot denna bakgrund var förväntningarna i Fredrikshamn stora.

Och mycket riktigt, britternas insats var anslående! Den i svart uniformerade truppen - röda byxrevär, vita koppel och bälten samt pickelhuvor av typ tropikhjälm - rörde sig, delade på sig och sammanflöt igen likt en grupp automatstyrda tennsoldater. Särskilt trumslagarnas jonglerande pinnföring - flera takter utan ljud - var sevärd. Musikaliskt bjöd britterna på endast tre stycken av vilka den mellersta, *World in Union*, är ett tema ur Gustav Holsts bekanta *Planet*-svit. Stycket lär ska numera också användas som internationell signaturmelodi för den brittiska fotbollsvarianten rugby.

Efter britterna kom dagens mest exotiska inslag, Sydkoreanska försvarsministeriets traditionsmusikkår. Tradition i sammanhanget betyder närmast tidig medeltid. Före-

ställningen liknade ställvis en rad anspråkslösare stridsscener ur Kuroshavas berömda film De sju samurajerna - inklusive konstblodskvättande närkampscener med svärd och spjut! Var Hamina Tattoo alls den rätta miljön och sammanhanget för Sydkoreas "etnomilitära" bidrag?

Från Sydkorea flyttade programmet till Nordamerika representerat av självaste Quantico Marine Corps Band, USA-marininfanteriets äldsta yrkesorkester, grundad 1918. Vad kan man vänta sig av ett band som svarat för musiken bl.a. vid de officiella 9/11-minneshögtiderna? Mycket, och de förväntningarna infriades till fullo, även om man gärna hade sett och hört ett något längre program. John Philip Sousas *Stars and Stripes Forever* följdes av Duke Ellingtons jazziga *Caravan* med förtätad ökenstämning. Vackra *Battle hymn of the Republic* (mel. Glory, Glory Hallelujah) uppfördes i hymntempo stående på stället. De mörkblå vapenrockarna med helvita byxor och dito skärmmössor utgjorde en väl kontrasterande färgsättning som framhävde effekten av de på pricken utförda figurmarscherna. Här började man smått undra om Tattoo-britterna nu mött sina övermän.

Kongens Garde tar hem spelet

Men om möjligt något ännu smartare var på väg - fra Norge! Arrangörerna hade medvetet satt det nordiska sockret, norska Kongens Garde, på botten. Enligt programbladet är nämligen norrmännen Hamina Tattoos favoriter sedan flera år tillbaka. Och det märktes. Kongens Garde hade ställt upp inte bara en musikkår utan därtill en hel drill(gevärs)pluton. Detta var en tacksam utgångspunkt som koreografen skickligt hade utnyttjat. Inget tjafs med "spring"

hit och dit utan relativt enkla figurer som dock även i liten skala, tack vare minutiös inövning, gav nästan samma effekt som de från tv bekanta nordkoreanska militära massparaderna, om jämförelsen tillåtes. Drillgreppen som gevärsplutonen hade instuderat var dessbättre inte överdrivet akrobatiska men desto effektivare genom det mörkdande exakta samspelet. Både drillplutonen och musikkåren vann stort på att ha samma helsvarta uniformer med vita byxrevärer och svarta kaskar med svarta plymer. Lägg här till instrument av silver(färg) och vita gevärsremmar!

Efter sin egen kårs marsch uppförde norrmännen bl.a. det dramatiska stycket *O Fortuna* ur Carl Orffs *Carmina Burana*. Som avslutningsnummer hördes ett kort och vackert arrangemang av Sibelius' *Finlandia*. Publikens applådvolymer visade klart vem som var "best in show". Norrmännens insats måste anses vara extra värdefull genom att musikerna ingalunda är stamanställda yrkesmän utan "vanliga" beväringar!

Tattoos mest dramatiska stund? Grande finale som bestod av samtliga närvarande musikkårens uppförande av Sibelius' *Alla marchia* ur Karelia-sviten under ledning av musiköverstelöjtnant Hannu Koskinen. Det lät "farligt" mäktigt och många historiekunniga i publiken kunde knappast undvika tanken att just denna musik klingar i de flesta gamla journalfilmer från fortsättningskrigets anfallsskede sommaren och hösten 1941.

Efter den sibelianska störtfloden kom ännu pricken på i-et, den stående publikens unisont sjungna *Vårt land!*

Godis och klematis

Första haltpunkten i Östra

Nyland var Borgå. **Klematisparken** vid Åstrandens intill ett helt nytt stadskvarter med låga våningshus i trä var sevärd. Klematis, en klättrande ranunkelväxt som lär trivas i värme, finns det över 300 arter utav men tyvärr hade beståndet tagit stryk av den eviga hettan. Parken förtjänar ett återseende en mindre varm sommar.

Sedan blev det mer handfasta se- och ätvardheter, nämligen godisfirman **Brunbergs fabriksbutik**. Efter de söta utsvävningarna gjorde vår kompetenta reseledare, emerita-odontologen Gunnel, pliktskyldigast allt för att rädda våra tänder genom att dela ut små tuber av tandpasta. Själv kom hon ut ur butiken tomhänt? Resan fortsatte och efter lunch på Kymin huvila i Kuusankoski begav vi oss till Verla träsliperi.

Verla träsliperi, ett av UNESCOs sju världsarv i Finland

Slipmassa- och pappbruket Verla vid ödemarksforsen med samma namn norr om Kuusankoski är ett drömbjekt för alla som är intresserade av skogsindustrihistoria och därigenom den verksamhet och kultur som landets välstånd i så stor grad än i dag vilar på. I Tyskland hade man redan på 1840-talet utvecklat en pappersteknik som gjorde det möjligt att lämna lumprävaran och övergå till olika träslag. Efter Krimkriget, under första hälften av 1850-talet, rivstartade pappersindustrin även i Finland med träsliperier. Under 15 år, från slutet av 1850-talet till mitten av 1870-talet, anlades i storfurstendömet hela 12 träsliperier; av dessa 5 i Kymmenedalen.

Först i Kymmenedalen var just Verla, grundat 1872 av ingenjör Hugo Neumann från Uleåborg. Redan efter två år var Neumann

dock tvungen att lägga ned verksamheten som sysselsatte ett tiotal personer. Slipmassapriserna på den ryska marknaden hade rasat. Hårtill förstörde en eldsvåda hela anläggningen 1876. I början av 1880-talet blev det dock en ny företagare. Det var den österrikiske pappersmästaren Gottlieb Kreidl som tidigare arbetat vid fabriken i Kuusankoski. År 1883 fick Kreidl, med bolagsmännen Wilhelm Dippel (Viborg) och Louis Hänel (Tyskland), koncession för träsliperiet och pappfabriken i Verla.

Jätten Kymmenebolaget (dagens UPM-Kymmene) tog över 1922 och höll fabriken i gång med samma gamla teknik ända till 1964 då driften lades ned. År 1972 öppnades Verla som industrimuseum, till stor del tack vare de propaganda- och andra insatser som Veikko Talvi stått för. Som journalist (chefredaktör för Kymmenebolagets personaltidning) hade han redan i slutet av 1950-talet insett Verlas kulturhistoriska värde.

Brukspatron Kreidls, av folket kallad "Reetel", magnifika villa med talrika ekonomi-byggnader, parken med sina ädla lövträd, sandgångarna kantade av röd flox och blå stormhatt tillsammans med de ståtliga fabriksbyggnaderna i rödtegel, allt välskött och pietetsfullt bevarat, gör det lätt att förstå att Verla sedan 2001 finns upptagen på UNESCOs lista av världsarv.

Reseledare Gunnel hade sett till att en sakkunnig svenskspråkig guide stod till pargasiternas förfogande. Guidens uppgift blev inte svårare av att de maskiner och processer som förevisades är av det enklast tänkbara, mekaniska slaget. Tja, bortsett kanske från några stora elmotorer som delvis ersatte vattenhjulsdriften på 1920-talet. Personligen har

jag inte annat att anmärka på än en sur gubbe i en bod, i patron Kreidls gamla stall, som sålde fina handarbetsprodukter. Jag frågade helt sakligt efter skrifter och böcker om Verla. "Tämä ei ole mikään kirjakauppa", blev svaret. Nå, en fin Verlabok hittades sedan på ett annat ställe på området.

Vattenpark och Vellamo

Vårt nästa mål efter en natt i Kouvola var Kotka, som med fog kan sägas vara parkernas stad! De är hela nio; tio inklusive Karhula flodpark. Vid den mest sevärd av dem, **Sapokka vattenpark**, stannade vi och fick höra parkens historia av vår svensktalande guide. Parken ligger innanför Sapokka-viken, nära Maretariet (akvariemuseet), och har direktkontakt med havet. Då den grunda stinkande viken höll på att slamma igen funderade man på att göra den till parkeringsplats! Men Kotkas energiske stadsträdgårdsmästare, Heikki Laaksonen, hade andra planer. Med början 1990 gjorde han den till en av Finlands mest prisbelönda parker (1993, 1994 och 1996). Projektet slukade förstas pengar och han blev stadens mest hatade man, säger han. Läs mera på <https://yle.fi/uutiset/3-9035500>. Parken har idag vackert slingrande promenader, en liten bågformad träbro, en konstgjord ö, utsökta blomplanteringar och befolkas av otaliga skulpturer. Och en stor skara beundrande besökare återkommer varje år. Högt uppifrån berget i söder kastar sig ett (konstgjort) vattenfall som förutom att det är sevärt tillför viken friskt vatten. Inplanterade karpfiskar garanterar vattnets renhet; fiskeförbud råder!

Vellamo är en futuristisk, jättestor, år 2008 öppnad byggnad i hamnen och inhyser Finlands sjöhistoriska museum (det som flyttades från H:fors och som Åbo inte fick i tiden),

Kymmenedals museum och Sjöbevakningsmuseet.

Vi bekantade oss först med den utmärkt läckert framdukade, guidade, utställningen om Finlands glasindustri i Kymmenedals museum. Temat var Karhula glasbruk 1889-2009 med fina bilder och över 1 000 glasföremål att beskåda i informativa och välarrangerade montrar. På sjöfartssidan av Vellamo utgjordes huvudattraktionen av en 7,5 meter lång "miniatyrmodell" av FÅA:s s/s Arcturus (byggd 1898 i England o. skrotad i Holland 1957) ett legendariskt fartyg i Finlands historia, icke minst för dess insatser i transporten av jägarna från Tyskland till Vasa vårvintern 1918. Ingen tid var vikt för specialutställningen *Sex and the Sea*. Hugade kan dock trösta sig med att specialutställningen är öppen fram till januari 2019.

Vi var redan otroligt mätta på upplevelser och anade inte vilken höjdpunkt som fortfarande väntade oss. Läs från början! Maria hade gråten i halsen redan från början av konserten; så gripande var den taktfasta musiken, det var så fosterländskt.

Maria och Pekka Sörensen

Hälsningar från äldrerådet!

Nu har äldrerådet sitt första halvår bakom sig. Vi har kommit rätt så bra från våra ”startgropar”, om man bortser från att vi nästan alla är nya ledamöter i rådet. Det har tagit sin tid att sätta sig in i rådets verksamhet. Dessutom har två ledamöter avsagt sig sitt uppdrag under vår korta tid. Det betyder att vi har varit en reducerad styrka.

Arbetet har varit intressant, men också utmanande. Äldrerådet skall ju ta ställning i alla de frågor som berör den äldre befolkningen i hela Pargas och det är mycket från social- och hälsovården och mycket gällande markplanering och dessutom t.ex. Pargas stads strategi för åren 2018-2022 osv. Stadens anställda har välvilligt hjälpt oss att komma i gång med alla svåra frågor. Allra först skrev vi en verksamhetsplan för året 2018. I den finns bl.a. ett gemensamt möte med handikapprådet. Det finns ju många viktiga frågor vilka är gemensamma för båda.

Planläggningschef Heidi Saaristo-Helin informerade oss om olika planläggningsprojekt. Hon berättade om Vapparvägens affärskvarter, planerna för Kalkholmen samt Kyrksundsstrandens norra och södra del. Mycket intressanta

visioner som vi får ta ställning till sedan när det finns mera konkreta planer.

Äldreomsorgschefen Gun Siren informerade om åldringsvården. I stort fungerar åldringsvården bra i vår stad. Det största bekymret är kanske att rekrytera tillräcklig personal till vården. Det är svårt att hitta vikarier. Svårast verkade det vara inom hemtjänsten. Arbetet där har blivit så hektiskt att personalen inte vill orka med sin ”minuttidtabell”. Jobbet blir tungt om man inte kan göra sitt arbete bra utan måste mer eller mindre på skynda på hela tiden.

Vi har pratat mycket om den kommande social- och hälsovårdreformen (SOTE) samt landskapsreformen. Social- och hälsovårdschef Paula Sundqvist informerade om detta. Just nu vet ingen hur det skall bli så vi får vänta och se.

Vi i äldrerådet är mycket bekymrade för digitaliseringen i samhället. Vi har skickat en skrivelse till stadsstyrelsen. I den önskar vi en IT-rådgivare till staden. En rådgivare som kunde cirkulera i alla kommundelar så att man så lätt som möjligt kan nå denne. Placeringsplatsen kunde vara

biblioteken eller här i Pargas centrum Seniorrummet.

Vi har också diskuterat Pargas stads annonsering. Layouten är vacker och passar bra för en skärgårdsstad med blått och vitt. Problemen ändå är att texten är svår att läsa. För små svarta bokstäver i den mörkblå bakgrunden eller i den ljusblå bakgrunden vita små bokstäver. Vi har skickat en skrivelse angående detta.

Sedan har vi kontaktat trädgårdsavdelningen angående bänkar längs vägarna. Fick mycket positivt mottagande och det kom mera bänkar. Samtidigt frågades det om vi har idéer hur man kan utveckla centralparken. Så ta kontakt om ni har idéer.

Det första halva året avslutades med ett gemensamt möte med Kimitoöns råd för äldre och personer med funktionsnedsättning. Kimitorådet bjöd oss dit. Det var ett trevligt möte. Bra att ha kontakter till närliggande kommuner så att man får veta hur de tänker om olika saker. Det är ju så mycket på gång just nu!

*Sirkka-Liisa Malmlund
och Rainer Wahtera*

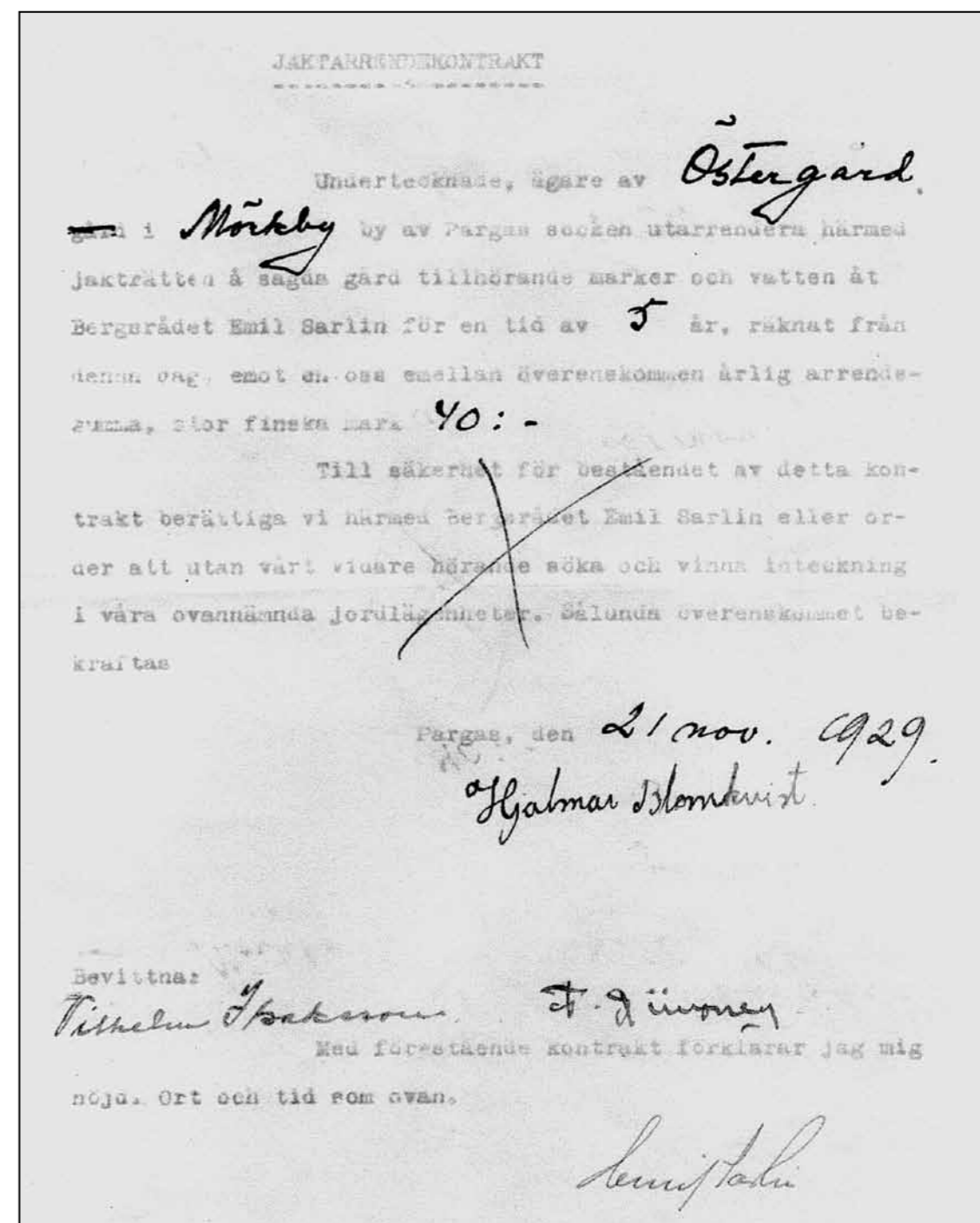
Barndomsminnen!

Hittade i Mörkby ett Jaktarrende kontrakt undertecknat av Emil Sarlin. Han arrenderade jaktmarken av min far Hjalmar Blomqvist. Två av hans söner var intresserade av jakt, Fjalar och Bertel Sarlin. Kontraktet innebar också att de fick hålla en häst i stallet. En jakthund fanns även på gården men deras egen hund var alltid med. Hästen och hunden skulle även få mat och dryck. Min mor ordnade med mat åt jägarna. Det jagades mest hare, orrar fasaner och räv.

Hur Sarlinarna kom sig att de hyrde jaktmarker, var att Otto Moberg var gift med min mors faster Edla Charlotta Enoksdotter (20.4.1861 d 13.2.1936). De bodde på Storgård Mellangård. Bergsingenjör Johan Emil Sarlin anställdes av Pargas Kalkbergs Aktiebolag. Min mor Alina Alexandra Blomqvist berättade att hon gick i ambulerande skola tillsammans med sin kusin Emmy Elisabeth Moberg (gift med Viktor Pettersson anställd HBl)

Edla Charlotta var med och grundade Pargas Martha förening våren 1909 på Storgård Mellangård. Hon var även med när Mustfinnö Martha krets bildades på Mustfinnö gård 1912 hos min mormor Alina Nyström (Engström).

Pargas 7 april 2018.
Ruth Johansson

Ordförandens spalt.

”Aktivitet ger glädje” är rubriken för en liten skrift som nyligen har getts ut av Centralförbundet för de gamlas väl. I den inledande artikeln skriver ordföranden Hannakaisa Heikkinen så här: ”Ju bättre förutsättningar medelålders och unga pensionärer har att föra ett aktivt liv, att planera sin egen ålderdom, upprätthålla sin hälsa, förebygga sjukdom och delta i rehabilitering, desto bättre är deras funktionsförmåga och desto självständigare är de. Ju bättre den fysiska och sociala livsmiljön stöder de äldre att föra ett aktivt liv, desto längre kan man skjuta upp behovet av social- och hälsovårdstjänster”. Hon framhåller också betydelsen av att känna sig delaktig – att uppleva att man är en del av någonting.

Det här vill jag gärna ta fasta på nu när hösten är här. Visst har de flesta av oss säkert haft

en aktiv sommar, men nu öppnas möjligheterna att ta del i den gemenskap som vår egen förening står för. Vår första månadsträff är den 19 september, de flesta hobbygrupperna har kommit igång med sin verksamhet och vi har framför oss resor (se sid. 12) och två intressanta seniorföreläsningar (se sid. 13). Genom att ta del i den verksamheten kan vi både njuta av samvaron och ofta också samtidigt lära oss något nytt – och på det sättet just uppleva att vi är en del av någonting. Aktivitet ger glädje.

En glädjande sak är också att de åboländska pensionärsföreningarnas samarbete blir allt tätare. Ett gott exempel på det var den gemensamma utflykten till Houtskär i slutet av maj, som samlade över 120 deltagare från de olika föreningarna. Också i framtiden planeras gemensamma resor och inte minst möjligheter för medlemmar i grann-

föreningarna att delta i resor som kanske annars får lite för få deltagare.

Tack vare vår medlemsrekryteringskampanj har antalet medlemmar i vår förening stigit från drygt 400 till över 450, och med de nuvarande medlemmarnas hjälp hoppas vi att det snart närmar sig 500. Lika viktigt som att medlemsantalet ökar är emellertid att så många som möjligt verkligen deltar i vår verksamhet och får utbyte av den. Också det kan alla de aktiva medlemmarna bidra till genom att locka med sig vänner och bekanta till månadsträffar, hobbygrupper och resor.

Jag önskar alla pargasiter en riktigt glad och aktiv höst och ser fram emot att få träffa så många som möjligt i olika sammanhang!

Mikael Reuter

Höstens IT-info

Höstens IT-verksamhet fortsätter med vissa små förändringar.

IT-möten på Seniorum är nu uppdelade i tre olika träffar. Först har vi gruppen som använder pekplattor, antingen iPads eller Android pekplattor. Denna grupp har sina träffar var tredje vecka på onsdagar från 19.9 kl. 10-11.30.

I grupp två har vi användarna av Windows 10 datorer samt de som ännu använder Windows 7 eller 8. Denna grupp träffas var tredje vecka på torsdagar mellan 10-11.30. Höstens första träff är 20.9.

Höstens nyhet är **Drop-in-IT-smedjan**. Till den här nya träffen välkomnar vi sådana medlemmar som inte har någon dator, men skulle vilja skaffa sig en pekplatta eller en laptop och behöver hjälp med anskaffningen.

På Drop-in träffen får man också hjälp med att komma igång med pekplatta eller datoranvändning. Man kan lära sig att sköta sin e-post, betala räkningar på nätet osv. Drop-in träffen är också för de medlemmar som behöver handledning med en Mac dator. På Drop-in träffen kan man få personlig handledning med smarttelefoner, anskaffning och användning.

Drop-in gruppen har sina träffar på Seniorum onsdagar var tredje vecka från 26.9 kl. 10-11.30. Träffarna på hösten är 26.9, 17.10, 7.11, 28.11.

Vi träffas på Seniorum. Pentti Nyström

mobil: 0505667035, e-mail: pena@norrskata.com

HÄNDELSEKALENDERN hösten 2018

Onsdag 19.9	Månadsträff på Brankis kl. 13.00
Onsdag 26.9	Hemliga resan.
Fredag 5.10	Jane Eyre, Åbo Svenska Teater kl. 14.00
Tisdag 9.10	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 10.10	Aleksis Kivi - seniorföreläsning i stadshuset kl. 13.00 (obs anmälan till Kombi)
Onsdag 17.10	Månadsträff på Brankis kl. 13.00
Tisdag 13.11	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 14.11	Om intressebevakning och vårdvilja - seniorföreläsning i stadshuset kl. 13 (obs anmälan till Kombi)
Onsdag 21.11	Månadsträff på Brankis kl. 13.00
Måndag 26-27.11	Lillajulskryssning med Grace
Tisdag 11.12	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 19.12	Månadsträff/Julfest på Brankis kl. 12.00
Onsdag 9.1 2019	CHES på Svenska teatern

Fotogruppen samlas i Seniorum varannan tisdag kl 17 med början 11.9 (följande alltså 25.9!) Lorenz Michael, losse.michael@gmail.com, +358 400 233 143,

Vattenjumpa i terapibassängen i Folkhälsanhuset fredagar kl 14.15, börjar fredagen den 7 september och pågår till 21 december.

Gruppen är för tillfället fulltalig. Kari P. kari@esnet.fi

Tisdagen den 2 oktober besöker **Konstgruppen** Serlachiuska stiftelsens två konstmuseer Gustaf och Gösta i Mänttä. Det blir en heldagsutflykt som inleds kl. 8.00 och avslutas ca 21.00. Vi åker med svenskspråkig chaufför och får svensk guidning på ort och ställe. Utöver lunchpaus och separat eftermiddagskaffe med smörgås gör vi en paus för olika behov på både tur- och returresan. Vi räknar med 25 deltagare från den nuvarande konstgruppen, men om det finns lediga platser kan nya konstvänner anmäla intresse.

Den som vill bekanta sig med konstutbudet i den natursköna miljön kan gå in på webben på adressen <http://www.serlachius.fi/se/utställningar/>
Marianne marianne.saanila@gmail.com

Litterära Salongen. Höstens första träff är den 17.9 kl. 18.30 hos Stina och Cornelius Vi diskuterar Merete Mazzarellas mångsidiga författarskap.

Bridgegruppen efterlyser flera spelare! Kontakta Jan-Erik Bergquist ,044 039 28 82, janerik.bergquist@parnet.fi

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2018

Styrelsen

Ordförande	Mikael Reuter 040 552 49 78 mikael@undala.fi
Vice ordförande	Kristina von Weissenberg 040 455 0655 kristinavw@parnet.fi
Sekreterare	Vivan Norring-Nyström 0500 837 438 ia@norrskata.com
Skattmästare	Bror Berg 040 560 1938 laban1234@gmail.com
Övriga ledamöter	Gunnel Jansson 040 5957203/ jansson.gunnel@parnet.fi
	Stig Kavander 0400 222 187 swkavander@gmail.com
	Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi
	Kari Penttinen 050 511 9777 kari@esnet.fi
	Maria Simberg-Sörensen 040 825 50 39 maria.ss@parnet.fi

Funktionärer:

Medlemssekreterare	Kurt Lindroos (se ovan)
Mediekontakt	Gunnel Jansson (se ovan)
Foto/klippbok	Stig Kavander (se ovan)
Teknikansvarig	Kari Penttinen (se ovan)
Resegruppen	Asta Lindholm 040 575 31 20 / lindastae@gmail.com Rauni Schleutker 040 520 43 98 / rauni.schleutker@elisanet.fi Aino Mattsson 040 844 06 98 / aino.mattsson42@gmail.com

Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen Kristina von Weissenberg
Parentesens ombrytning	Beni von Weissenberg

Webbansvarig	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com
Webbredaktör	Lilly Hollstén, lillybirgi@gmail.com 02-4585503
IT-stödperson:	Pentti Nyström, 050 566 70 35, pena@norrskata.com

Medlem av SPF:s arbetsutskott:	Kristina von Weissenberg (se ovan)
Medlem av SPF:s resekommitté	Asta Lindholm (se ovan)

Föreningens webbadress	www.pargas.spfpension.fi
------------------------	--------------------------

Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren
Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi eller till föreningens sekreterare
Vivan Norring-Nyström, 0500 837 438 ia@norrskata.com

Måndagar kl. 13.00 bridge i Seniorboendet på Vapparvägen.

Fredagar kl. 10.45–11.45 boule (boccia) i Kombilas utrymmen (f.d. tandvårdscentralen), Elmgrensvägen 11. Nya medlemmar är välkomna!

Fredagar kl. 14.00 vattengympa i Folkhälsans hus.

IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Kontaktpersoner 2018

Boccia/Boule	Estrid Enlund	050 346 35 70,	essi.enlund@outlook.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92,	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Jan-Erik Bergquist	044 039 28 82,	janerik.bergquist@parnet.fi
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 233 143,	losse.michael@gmail.com
Da Capo	Rabbe von Weymarn	0400 11 21 93,	rabbe.weymarn@gmail.com
Encore	Maria Simberg-Sörensen	040 825 50 39,	maria.ss@parnet.fi
Konst	Marianne Saanila	040 722 62 26,	marianne.saanila@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 2269,	rainer.wahtera@gmail.com
Trädgård	Pirkko Lehtonen	040 562 14 90,	pr.lehtonen@gmail.com
Vattengympa	Kari Penttinen	050 511 9777,	kari@esnet.fi
IT-grupperna	Pentti Nyström	050 566 7035,	pena@norrskata.com
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 715388,	stina202@parnet.fi
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 5051522,	sundstroms@parnet.fi

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1. Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2. Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3. Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4. Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5. Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6. Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7. Riitta Seppä	044 373 12 38	seppa.arto@gmail.com
8. Agneta Hermansson	040 5413120	ahermans@abo.fi
9. Jörgen Hollstén	0400 46 36 64	jorgen.hollsten@parnet.fi
10. Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorum tisdagar kl. 13.00

Fotogrupperna träffas i allmänhet den första och tredje tisdagen i månaden på Seniorum kl 17.

OBS! Aktuellt material till Parentesen, t.ex. ändringar i gruppsammansättning eller kontaktpersoner, måste vara redaktionen tillhanda **senast en vecka före månadsträffen** för att hinna med. Även annat material i form av hågkomster, bilder eller teckningar tas gärna emot av redaktionen med samma förbehåll.

Exemplar av Parentesen kan avhämtas på Booklet, Strandvägen 16 A

PLANERADE RESOR 2018-19

HEMLIGA RESAN onsdag 26.9. Start 9.00 från busstationen via Kalkvägen. Buss, kaffe, lunch, guidning ingår i priset 45 euro (om 30 personer) som betalas in på föreningens resekonto senast 20.9. Anmälan senast på septembermötet eller till resegruppen.
Tips för gissning: inte Åbo!

JANE EYRE, Åbo svenska teater, fredag 5.10 kl. 14. Pris 41 euro. Anmälningar senast 25 maj. Betalning på föreningens resekonto senast 15.8.

Lillajulskryssningen med Grace som avgår kl. 20.55 måndag den 26 november från Åbo och är tillbaka i Åbo tisdag 27.11 kl. 19.15. - Benny och Teddy kommer med ett Georg Malmsten program. Betalning på resekontot inom september. Anmälan så länge det finns platser.

Hyttpriset är A / 1 person 67 och 2 pers. 56 euro, B / 1 person 59 och 2 pers. 52 euro
SD2 / 1 person 86 och 2 pers. 65,50, några allergi/handikapphytter finns
Allt ingår!

CHESS, Svenska teatern, Helsingfors, kl. 12 onsdag 9.1.2019, start 8.30. Pris 105 euro med full buss. Anmälan senast 25 maj. Betalning senast 5.8.
Anmäl er i tid, resorna kan bli fulla i ett nafs.

Kom ihåg att nämna var ni stiger på bussen, eventuell diet samt allergier vid anmälan. Anmälan är bindande.

Skaffa ett europeiskt sjukförsäkringskort från Folkpensionsanstalten via nätet för resor utomlands. Kortet kostar inte.

Kom ihåg dagliga mediciner och tag med mera än det som behövs för den angivna tiden för resan.

Resekontot **FI21 6601 0010 0803 07**

Hälsar resegruppen

Aino / aino.mattsson42@gmail.com

Asta / lindastae@gmail.com

Rauni / rauni.schleutker@elisanet.fi

Seniorföreläsningarna.

NATIONALFÖRFÄTTAREN ALEKSIS KIVI ON 10.10.2018.

kl. 13.00-15.00

En föreläsning om Aleksis Kivis livsverk och betydelse då och nu.

Föreläsaren Harri Raitis är författare och sekreterare vid Turun

Aleksis Kivi -kerho.

Stadshuset Bryggan

Harri Raitis

Kursavgift 5 €

INTRESSBEVAKNINGSFULLMAKT OCH VÅRDVILJA .

ON 14.11.2018 kl. 13.00 - 15.00

En föreläsning om intressebevakning genom fullmakt- vad en

Intressebevakningsfullmakt innebär och fördelar med den. Advokat

Lotta Laineenkare har omfattande erfarenhet av familje- och

arvsrättsliga frågor och dessa frågor anknytning till intressebevakning;

14.11.2018.2018

Stadshuset Bryggan

Lotta Laineenkare

Kursavgift 5 €

KURSANMÄLAN

Anmälningar tas emot fr.o.m 21.8 2018 kl. 9:00. Vi rekommenderar anmälan via vår webbsida, kombi.pargas.fi. Du är självklart välkommen att besöka oss på vårt kontor eller kontakta oss via telefon med kursanmälningar. **Du kan inte anmäla dig via epost, på telefonsvararen eller via sms!**

Förhandsanmälan är obligatorisk.

Institutssekreteraren Katja Lundström tfn 040-7006915 (mån-ons)

Promenaden på Pajbacka 15.8

Tjugotva medlemmar av Pargas svenska pensionärer hörsammade inbjudan av Eläkeliiton Paraisten yhdistys att delta i promenaden på Pajbacka idrottsplan. Det var ju lika varmt som vanligt denna soliga sommardag, dvs. närmare 30 grader (?) – över 25 i varje fall. Så visst var det utmanande. Därför kan redaktionen med glädje konstatera att vi varit duktiga och att vi med ett medeltal på 10 varv (ett varv är 0,4km) avgått med segern. Om det nu var tävling men det var det ju inte!

	Deltagare	Ant. varv	Km	Varv i medeltal
Pargas Svenska Pensionärer	22	212	84,8	10,0
EL Paraisten yhdistys	39	358	143,2	9,2
Paraisten Eläkeläiset	6	31	12,4	5,1

El Paraisten yhdistys ordförande Matti Autio tackar för vårt deltagande och hoppades i sina välkomstord att detta skulle bli en tradition. Han efterlyste även (under ett gemensamt varv) förslag på andra gemensamma aktiviteter. Det är alltså bara att önska!

en som var med, Maria Simberg-Sörensen

Bowlarna för till Tallinn!

Måndagen den tionde september samlades ett gäng glada bowlare under Seppos vana ledning kl. 6.30 hos Holger Bergman i och för avfärd till Tallinn med Launokorpis vinröda buss. Efter sedvanlig busstur och båtfärd checkade vi in på Tallink Spa-hotell.

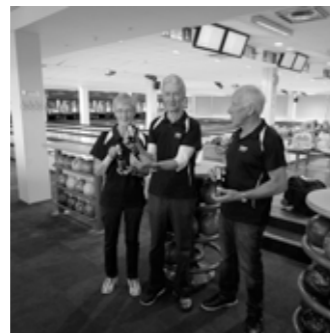
Eftermiddagen var ledig för oss. Somliga gjorde kortare eller längre promenader och mest besökt blev väl den gamla stadsdelen med sina gamla murar och byggnader. Kullerstenar i all åra men det tar på fötterna i längden.

Senare utbytte vi erfarenheter och upplevelser. Många har ju varit i Tallinn tidigare, så förändringar till det bättre kunde noteras. Det byggs och renoveras överallt. Och mycket av denna aktivitet riktar sig naturligtvis till turister man hoppas skall komma på besök. Och sådana fanns överallt. Vi kunde konstatera att fjärran östern var väl representerad.

Tisdagen den 11.9 var det så dags för bowlande. Efter ett stadigt morgonmål kördes vi till A.L. Mare Bowling en bit västerut från centrum. Stället låg alldeles invid stranden så det förklarar namnet.

Först spelade vi tremannalags turnering.

Tremannalags resultat:	
1	Seppo, Stina, Jerker 1352
2	Bo, Ankki, Birgitta 1327
3	Holger, Margareta B. 1320

Smörgåsarna uteblev i pausen, ett misstag från hallens sida trots beställningen av Seppo men "allt går inte som på Strömsö." På onsdagen var allt ok. Tävligen vanns av Seppo, Stina och Jerker.

Efter pausen tränade vi för onsdagens individuella tävling. Seppo hade gjort banfördelningen färdig, så det var bara att göra sitt bästa efter det att banorna hade öppnats för oss igen. Vår bokade speltid slutade kl.15.00 så alla hann inte spela serierna till slut på grund av att några banor inte fungerade fullständigt. (Vilket inte är ovanligt)

Onsdagen gjorde vi individuella tävlingen med 5 serier. Emedan det blev tre spelare (Seppo, Ankki och Margareta) på samma bana blev serierna bara tre. Resultaträkningen för denna bana hade överenskommit på förhand.

Individuella resultaten:	
1	Seppo 975
2	Jan-Erik 889
3	Beni 845

Beni och Seppo

Efter en något gungande båtfärd var det trevligt att sitta i bussen igen. Så var vi hemma igen på Holgers gård prick kl. 21.00. Sällskapet tackade Seppo och Anki för fin resa och vi hoppas få fara på bowlingturné igen.

19 stavgångare steg i land vid Heisala Österudden och vandrade till Rahkonens äppeodling i rask takt. Vi passerade Heisala gamla skola som samlade elever från holmarna i 40 år, 1923-1963. Toni Rahkonen, äppelodlare i tredje

generationen, presenterade sina odlingar: 14ha på Heisala och 8 ha i Källvik. Äpplena förvaras i en hall där syrehalten tas ner till 1%! Mårdhundarna är ett större problem än rådjur o hjortar. De gräver sig in under stängslan och sedan

följer hjortdjuren efter. Magdalena och Åke Johansson bjöd på kaffe och berättade om Santamäki gård med 60 mjölkkor och ungefär lika

många ungdjur. En utvidgning till det dubbla planeras vara färdig om ett år. Efter 4,5h antrade vi Viken för retur till Granvik. Tack för ännu en minnesvärd vandring!

Välkommen med i våra motionsgrupper

Hurtig seniorjumppa, tisdagar kl. 9-10.

Styrka- och balansgrupp för äldre, tisdagar kl. 10-11.

Tervetuloa mukaan meidän kuntoryhmiin

Reipas seniorijumppa, tiistaisin klo 9-10.

Voima- ja tasapainoryhmä ikääntyneille, tiistaisin klo 10.11.

FysioCLINIC

Fysioterapi- och läkarmottagningen som är specialiserad på stöd- och rörelseorganen

Har du besvär med foten/vristen?
Ömmar knäna eller tröttnar ryggen
under promenaden?

Vi undersöker dina fötter, knän och
höfter. Ger tips om träning och gör
vid behov individuellt formade
stödsulor. Fråga Linda eller Patrik

Välkommen med på vår seniorjumppa

Måndagar kl. 11-12 seniorcirkel

Fredagar kl. 10-11 seniorjumppa

**Strandvägen 1 Tel : 010 820 35
00**

